

a Assumptionis, nota terminata altricatione querentiuz
qd est solenius festum an assumptionis an nativitatis vir-
ginis gloriose, habet enī ecclia q sit celebrius festum assū-
ptis ut hic video
sed in hijs festiuita-
tibus quantum po-
tent celebrari. die
q invigilia festi ad
vesperas quia tunc
quo ad officiorum
celebrationem inci-
pit dies. lxxv. disti.
qd die. et. s. de feb.
c. iij. et credo q pti
nuare poterunt of-
ficium vsg ad ve-
speras festiue diei
clusiue. cōpletoriū
aut̄ reliq p̄ vespae-
ras cātare nō potē
rūc̄ hāc formaz
per iura predicta.
b Appropinquēt
vbiorem grāz igi-
tur habebit qui n̄
peccauerit q̄ bijs q̄
peccauerunt t me-
rito. nam et specia-
le est in hac senten-
tia p̄ trationes iuris
q̄ ali p̄ alio punia-
tur. s. de iniur. et
dā. da. c. vno.
c Cōcessis. erat
frē minorē p̄dica-
tores et quidam a-
lij p̄uilegiati ut cer-
tis suis festiuitati-
bus celebrare pos-
sene tpe interdicte
interdū vsg ad o-
tauas. hec et silia
p̄uilegia sūt revo-
cata. et puto etiam
per hec vba ḡnalia
revoatum p̄uilm
tēplariorum et bo-
spitalarioz q̄ i eo
tēudo aduentu se-
mel in anno aperie-
ba vna ecclia in
loco tpe interdicti
et celebabant di-
uina. s. de p̄uilm. ut
p̄uilegia. t intelligas
de prioribz p̄
uilegiis q̄ respicte
bec̄ stitutio. nō d
posterioribz cum
sib̄ vel successoribz
legem iponere non
potuerit t̄ idicare potuiss. s. e. li. d̄. Rep. c. xl. L. d̄ legi. d̄
Dēnēs. declarat h̄no. qd̄ sig-
gnia vox. d̄ elc. innotuit
unifict vbu p̄uilegiis. recepimus vos in p̄rios filios

ecclie romane. et quis locus dicatur eē desertus.
e Per illa vba. q̄ si diceret possent illi h̄re alia p̄uilegia
per que s̄ent exēpti sed p̄ ista non sūt. est enī quēdāz decla-
rō q̄ quā n̄ p̄uudica-
tūt alijz defēsionis
bus. ut dīc̄ in fi.

f Nō intelligi. id
h̄es. o. de p̄uilegiis p̄
pa. s. simili. t vi
desbi.

g Latere. no. tigē
driam int̄ legatos
de late et r. l. q̄. ad
idē. s. de of. lega. c.
p̄nl. et. s. e. t. c. i. sa-
tis ē. q̄ vba ali
quid organ. s. e. ti.
abbate.

De verbis significatiōne.

Dēnēs et infra. q̄
illa verba p̄uile-
giū in speciales. p̄
p̄rios ecclie romane filios
vos recepimus dictos fra-
tres exemptos nō intelligi
et ipsos ex illo in p̄rios e-
iusdē ecclie filios fuisse re-
ceptos q̄ ab alio q̄ a ro-
ro. p̄otifice vel legato ab e-
ius late destinato interdi-
ci vel excoicari a quoq̄ n̄
valeat declaramus. **T**il-
lū locū deftū i p̄missis itel-
ligimus qui n̄ habitatus
penitus nec cultus fuerit
v̄l v̄ltra memoriā homiuz
fm indulgentiam lutij est
sub sarracenoz p̄tētē derē-
tus. censentes ecclias in
talibus desertis locis a fr̄i-
bus ipsiē p̄stratas seu ec-
p̄struendas in eo plena li-
bertate gaudere. vt fm in-
dulgentiam lutij nihil ab
ipsis legis diocesane no-
mine valeat per episcopos
erigi que fm p̄uilegium
alexandri n̄ possint inter-
dicto seu excoicationi sup-
poni. quas in locis hmōi
dicti fratres habēbat p̄tāez

i Denitus. sc̄ q̄
non est memoria q̄
habitatus vel cul-
tus fuerit a christi
anis v̄l sarracenis
et idē in sequēti ca-
su. s. q̄ habitat v̄l
cultus fuerit. s. a sar-
racenis nec est con-
trari mēoria. s. q̄ a
xpianis fuerit habi-
tatus vel cultus.

k Detentus. s. s.
reiud. abbate. e. li

l Cōstituēdas.
petita lnt̄ia a p̄p. ve-
. j. v. q̄s in locis.

m Diocesane. est
lex diocesana et lex
iurisdictionis de q̄
bus plene no. x. q. i. in summa. et. s. de of. ordi. dilectus. sube-
rūc̄ ḡ legi iurisdictionis preter id q̄ sunt exempti p̄ priu-
legium alexandri. ut sequitur.

a **D**ede apostola, alias sufficit licentia dioecesani de pse. vi.
i. nemo, et pcor. ad b. s. de pui. auete, vbi q ad b distingui
tur in loca exēpta et nō exēpta.

b **P**erita. intelligi
gas obēta. pfecte
ter autem postulat
qz illā obtinebūt. s
e. ii. de censi. romā
na. s. si vero.

c **E**xaminādi. ne
ad sārū regimē p
moueanē digni cū
b casu pmotori in
feratur pena. s. de
elec. nibil ē. ē enī ars
artū regimē sārū
s. de eta. et qli. cum

d **A**lb eis. s. sit.
dioecesanis epis.

e **S**ubiecte. pcor
s. de pbē. in lafān.
et. e. de monachis.
et. e. li. et. e. ti. c. i. s
de prīvīl. cū et plā
tare. s. cū in ecclīs.
et tāles rcōres sic
sticūt sunt ppetui
neq̄entes ab qz cā
rōnabili remoueri
s. e. li. de capel. mo

f **H**onis. na. e. i.
vñcīg. pueniat lī
cite th acs̄tis. de
b. xiiij. q. v. in sū. s
de dec. ex trāmissa

g **A** quibus. cleri
cis. s. ordinis sui.

h **P**er soluāt. sed

in q̄ sunt isti primi

legiati quo ad hoc

nōne isti fīes d iu

re sunt prīvilegiati q̄ non teneantur ad decimas laborum
et noualū. s. de dec. ex pte. i. sūt enī isti de quib⁹ b p̄ loq̄
tur tēplātī hospitalarij. iherosolimitani q̄ cū tiberiacensi
ep̄o q̄nē hēbat sup̄ dinēr articulis in qua causa. pdure
rūt prīvilegia superius dicta. Scindū ē q̄ isti fratres lai
ci sūt ex ordine q̄ ordinem clericalē nō h̄ne. quidam ex eis
sunt milites. s. de sen. ex. canonica. alij sūt clericī. Isti igī
fīes de laboribus et noualibus que colunt soluent decimas
sibi ipsis. i. clericis fratribus ordīs sui qui clericī de hijs d
ecimis ep̄o nō dabūt quartā quā alias de ure cōi deberet
h̄re. de of. ordī. p̄ querēte. de prescp. de quarta. est enim q̄r
ta. de lege dioec. s. de of. or. p̄ querēte. a qua in illis sūt exē
pti. vt. s. vidisti. Si igit̄ bene aduertis per hec sua pui
legia isti obtinet prius in eo quia exē sunt proprii et speci
ales ecclesie romane filii ab ipso ep̄o interdici vel excōmu
nicari non p̄nt. Ide q̄ rōe ecciarū p̄ eos ḡstructūt in locis
desertis nibil legē dioec. debēt ep̄o. Tercio q̄ ppter eas ex
cōmunicari vel interdici non p̄nt. Quarto q̄ solum p̄ suos
clericos eas gubernat. Quinto q̄ decimas laborū et noua
lū que colunt clericis sui ordinis et sic sibi ipsis soluunt.
Sexto q̄ de illis decimis q̄rtā ep̄o nō soluūt.

i **G**eneralis. s. de dec. nup. s. q̄ de possessionib⁹ q̄sitis p̄

ḡciliū soluāt decimas.

j **I**n alijs. s. q̄s alijs coledas tradūt vel ab alijs coledas
recipiūt vel de quib⁹ anteq̄ sicut noualia magni pueniat
pueniat v̄lq̄ sūt
ip̄oz q̄ ad p̄meūt
directū dominum
cuz p̄roebiani eas
possident et tenente
pone bñtes eas p
emphiteosim. ad b
s. de dec. dilecti. ee
c. licet. s. e. quid p
nouale. ad fi. De ac
q̄sitis post cōciliū
dixerat. s. pxi.

petita a se. ap. licentia con
struēdi easq̄ cū suis plebi
b⁹ per suos clicos idoneos
gubernat q̄ rōe plebiū exā
minādi ep̄is p̄tētēt et ab
eis curam recipiant sārū
cum plebes ep̄is sūt subie
cti. **T**erterum dicti fra
tres decimas de laborib⁹
et noualibus suis quos p̄
prijs manibus aut sumptu
bus ercolūt aut alijs bonis
sibi a deo p̄st̄tis q̄ntib⁹
clicos ordinis sui a quibus
q̄rta vel terci a nullatenus
exigat cū itēgritate persol
uāt salua moderatōe ḡciliū
ḡnialis. In alijs eoz posses
sionibus ure cōi seu quoli
bet alio ecclīs parrochiali
bus et dioecesano ep̄o ref
uato. **P**er declaratōez
autē h̄mōi nolum⁹ defēsio
nibus alijs seu iuribus p̄t̄
rum derogari.

Onstitut. **N**icol. iij.

k **P**er declatōez
nota v̄bū si ageret
de exēptōe et exē
ptio nō p̄bare et p
nūciare et oppone
tē. bñ fieret p̄udi
cū saltē q̄ ad eilzū
q̄ ad sup̄iore. s. de
pui. cū oī. de rest.
i. ite. e. q. qz si n̄ op
pellat a sīa p̄teru
p̄uilegio et de no
uo repto p̄ reuo
caēnia. s. d. re iu
int̄m̄ dasterū. et. e.
suborta. h. b. n̄ diffi

nitie. p̄nūciat s̄ declarat qdāmō int̄loq̄ndo qd̄ ip̄tē v̄ba p̄
uilegij. vñ bñ illā pui. q̄ sūt recepti i filios n̄ sūt exēpti si
bñt alia p̄uilia exēptōis bñ sūt exēpti ut dixi in p̄n. si enī p
nūciat illos exēptos vel nō s̄ declarat qd̄ illa v̄ba p̄uilegij i
portēt. idē in alijs casib⁹ de quib⁹. s. dr.

Onst̄dem. p̄lo declarat manifestū et evidens esse simo
nima et idē significare q̄ ad casum dec. de elec. si forte. Se
cūdo declarat p̄spirationes et p̄iurationes qui iurauerūt et
statuerunt de non recipiēdo aliquē in canonīcū ad māda,
tū p̄pe donec possent resistere. Tercio declarat tale statu
sum detestabile et illicitum multis ex causis. Scda ibi. ce
terū. Lertia ibi. statutū qz. Et declarat p̄mū dictū vt. s. di
xi. dec. s. e. li. de elec. si forte. et q̄ ibi no. gar. et guil.

m **L**ugduñ. s. e. li. de elec. si forte. c. v̄ba ad lēam. i sequūt
v̄sq̄ ad v̄bū. in illo. vbi ponit declarat̄ et becois v̄sq̄ ibi
expone ut ibi dixi.

o **D**efēsiz. vt. s. e. li. s elec. c. i. **p**st̄o. si forte. loqueba
p̄ **M**anifestū. videbatur p̄tra. qz tur in evidēti et nō
manifesto et aliud v̄bz evidēti et aliud manifestū. Evidē
ti enī est qd̄ sp̄ palā est et evidēti apparet. ar. i. q. i. vt evidē
ti. s. de accu. evidēti. s. de p̄terbē. ep̄l. eaq. qd̄ enī ēti ei
denti nulla p̄t̄ ḡiueratōe celari. de coba. cle. et mu. c. vlt.

, s. de of. or. ordinarij. h. certū. e. li. Manifestū vero aliquā p
batione indigeret. t. i. q. iij. co. p. de hocno. ij. q. i. manifesta.
s. de cob. cle. et mu. vestra. Sed petriū est verū p bāc
pstitutionē et merito. nā pstitutio. si forte. requirit. pbatis
onem examinis in evidenti defecu. et. pbatis manifestum.
s. de elec. bone. i. L. simi. se ma. di. l. iij. ibi. nisi palā. et
evidenter ex instrumentoꝝ pbatis tē. et p. bec duo vidēt
sinonima. s. e. ti. cū

olim. nam et si oppo

natur cui dēs dēte,

ctus scientie nō pa

lam hoc apparet h

est nece examinatio

nem fieri. examina

tē autē s̄ fieri certū

ff. si cer. pe. l. certū.

imo etiam notauit

guil. in decre. si for

te. q̄ si obiciat ptra

electū q̄ ē omnino

illēatus. et ideo res

pellendus. licet nō

dicatur evidēt vel

manifeste in crēptī

one babebit locum

decre. ipius forma

q̄ idem est verboꝝ

sensus. et ideo idez

ius esse debet. s. de

consti. translato. ff.

ad. laql. illud. et ad

hoc facie insti. s. ex

cu. tu. h. similitē eū

qui lēas nescit. tē.

et formle p boꝝ ho

die sūt sublate. iſti.

de v. ob. h. i. L. de

formu. et impe. ac.

subla. l. i. et. iij. et p

banō debet puale

re sensui. sed ecōera

.s. e. ti. intelligētia.

et. c. hterea. et. i. q.

l. marchion. intelligē

tem et manifestum

cuius pbatio ē i evidēt et manifesto

l. id in exceprōnis

forma non exprimāt. alias sequeret q̄ si dico electū cecum

exquo non addo evidēt vel manifeste nō haberet locuſ

constitutio quod esset absurdum.

a. In vīsi. vñ oculo carens nō pmouet. lo. di. si euange

b. Intellectu. ergo siue memoria siue intellectu ca

lita reat non pmouebit ad dignitatem. xxix. di. petrus.

c. Intentionē ipius. q̄ si dicat interdū bñisunt diversa. ue

dixi. s. in glo. videbat. in prin.

e. in fi. videbaet q̄ canōici

f. Statutū. et l. et eo qd br

g. possint facere statuta dñ

modo alias sint licita. solet dici q̄ capitulum sine ep̄o sta

tuta facere nō p̄t q̄ tangat gñalem statū eccie vel tangane

ep̄m vel eius iura. sic intelligatur de consuetu. cū cōsuetu

dinis. s. de bijs q̄ si. a. pla. nouit. est enī p̄lat caput a quo

nō licet et mēbrū recedere. de p̄scrip. cū nō licet. et hec ve

ta etiā si capitulū talia statuat cū archidiacoно suo vel p

posito vel alio qui post ep̄m p̄sit capitulo. si vero statuante

sup bijs que nō tangat ep̄m vel statū eccie sed sua singlaria

negocia. puta q̄ certis modis quotidianas obventiones

distribuant vel q̄ certomodo ad capitulū vocent. puta p
talem campanā vel alio modo. vel q̄ certis tibis etiā nō
vocati veniant ad capitulū vel bijs silia. satis p̄ dici q̄ su
p̄bijs tenet huius capituli cōstitutio sine ep̄o alias licita et
ad hoc. s. de lēp. edoceri. s. de consti. ex lēis. ff. q̄ cuiusc

e. ¶ Predicto modo. sc̄z cum p̄curatorio capituli et cōib⁹

expensis.

f. ¶ Canonicas. xi.

.q. i. cōiurationum.

et. c. cōspirationū.

et. c. se et est pena t̄

lū depositio ut ibi.

Item cōspiratores

repellentur ab accu

satione denunciatio

ne et testimonio cō

tra eos contra quos

conspirauerūt. iij.

.q. iij. cōspirato

res. s. de accu. qua

litter et qñ. et. c. cum

oporteat. de simo.

licet hely. et. c. p̄tus

as. ¶ Est autē cōura

re simul vel vñ iu

ture. conspirare s̄l

vel in idem spirare.

credo autē q̄ p̄lat⁹

qui huic constoni p̄

capitulū facete auto

ritatē interposuiss

eadem pena punire

tur. omnia enim no

stra facimus quib⁹

autoritatē imparti

mur. L. de ve. iij.

enuchi. l. i. vltra mes

diū. et. s. e. li. de p̄

ben. si cum. et. ca. si

apostolice. p̄ banc

decre. pbatur q̄ p̄

instrumentū pbat

crimen. pdicē enī

publicum instrumē

tum in quo contine

batur q̄ tales canonici tale statutū fecerint. q̄ quod pb

bitur illos esse cōspiratores. ad idem. s. e. li. de iure iurā.

cum impositionibus. ij. q. vi. h. diffiniciā. v. nullus. s. de

bijs que si. a. pla. quanto. in fi.

g. ¶ Libertatē exhibendi. quod est infra.

h. ¶ Laudabile votū. s. de sindicē. c. vno. vnde nec dolū fac

qui rem deserit ut litem effugiat. ff. de alie. mu. iub. cū fac.

i. Item si res. in fi. et magnū est comodū a lite recedere. p̄

per quod indebitum p̄ transactionem solutū nō repetit.

L. de transac. l. ij. ff. de cōdī. inde. in summa.

j. ¶ Ad peccandum. ad quod statuto cōsuetudine vel iurā

mento alstringi non possumus. de consuc. ca. pe. et vi. xxij.

.q. iij. in malis. et. c. si aliquid. et p̄ totum. j. de reg. iiii. nō

est. et. c. in malis. s. e. li. de iure iurā. c. i.

E. ¶ Egit qui seminat. ne crederet aliquis bane p̄sonem

esse sublatam. ideo sic decise hic ponē ut habeatur

p̄reservara. et de easloquatur p̄hemū huius li. in fi. ut

ibi dicit. et q̄ decise venit sub bullā. et quia infra etiam p̄

hibetur glosari. p̄hibitioni p̄zebo.

Priuilegiū. exēp̄tis cellis alicuius monasterij. quid ap
pellatio celle si. gnificet hic habetur.

b. Legato. intelligo ḡnaliē sive generaliter loquitur. ex
quo aliud nō exprimit. et ē si. qđ dixi. s. de Rep̄t. statutū. i.
R̄. in glo. quia verbum. q̄t̄. q̄ interdū sūc̄ instituti p
ad solā morā ibi p̄bendā. de sta. mo. ca. i. ad si. s. e. li. de
temp. or. cūn illus.

in si. et d. capel. mo.
. c. vno. sed quo ad
casum nostrū nō est
curandū.

d. In aliquo. tol
le defendat. qđ est i
fi. et iterū repete s̄
defendat residētes
tantum.

e. Hoc est. ppter
s̄ facit ad titulū no
strūm. de v. sig.

f. Secrēta. et soli
tarīa. cella dicāt a
celando. et occultā
do. et sit hoc casu lo
cūs solitarius et ta
lē vitam duecētes di

gni sunt cōuenienti bonore. xvi. q. i. qui vere. et ad bas cel
las religiosi etiā mendicantes de p̄latōz licentia transire
p̄fit. s. e. li. de exec̄. p̄la. c. vno. alias aut̄ large sumendo dis
cimus cellas que sunt etiā infra clausuram monasterij.
vnde ex causa puta ppter infirmitatez monachi dispensat
abbas cum eo ut habeat suā cellam extra cōe dormitorium
et̄ infra monasterij septa. xx. q. iiii. c. xl. et de talibus cellis
hoc priuilegiū nō intelligit. g. Coniunctu. i. cōi. viceu
b. Contemplandū. de vita cōtemplatiua et actiua dicit
s. de renun. nisi cū pridem. ad fi.

h. Igitur nobis. priuilegiato aliquo ut possit conferre
b̄ficia clīcoz suoꝝ qđ appellatio clīcoz suoꝝ designet oñ
k. Decedētū. nñqđ talis poss̄ p̄ferre b̄ficia suoꝝ dit
ru clīcoz cedētū vel decedētū in curia romana. Ite
nūqđ poss̄ p̄ferre b̄ficia clīcoz suoꝝ alio mō vacantia
dixi. s. e. li. de preben. q̄ quis. ii. interestent diuinis
l. Residerēt. et solā residētā si nō. nō p̄cipent quoti
dianas distributōes. vnde nec isti p̄cipient. s. e. li. de cler.
nō resi. c. i. et siꝝ s̄ vide qđ ibi dixi in glo. nota q̄ siꝝ.
m. Respōden. us. p̄ hoc vidz q̄ ista dec̄lit veteris iuris
declaratoria. nō noui. p̄mulgatoria. līc̄at. p̄. i. dū dīc. vo
lūmus. Et q̄ sit declaratoria patet. q̄ tractat de xbi signi
ficatōe. ad hoc. s. e. c. h. xiiii. i. in si. nec b̄n̄ occurerer ratō
quare s̄ eff̄ ius nouū et nō v̄ter. p̄terea p̄uilegiū p̄us fues
rat cōcessum. postea p̄uilegiatus p̄fulvit papā circa priu
legiū p̄us p̄cessū. sic ē xiiii. p̄ qđ patet q̄ a cōcessione sui
legiū etiā antec̄ emanass̄ s̄ dec̄. p̄uilegiū sic erat intelligē
n. Similibus. pone p̄ceditur ei priuilegiū ut cū dum
clīcīis suis sup̄ pluralitate b̄ficioz curatorum vel digni
tati dispense pos̄it vel cīs cōferre ius ad vacaturas v̄
siliā. et b̄n̄ dic̄it in hīs et siliib⁹. q̄ in alijs casib⁹ dis
siliib⁹ appellatio clīcoz oēs subiectos clīcoz p̄bēdit.
. s. e. li. cum tibi. et p̄ esse rō. q̄ bic de p̄uilegio loqūt odi
oso. q̄ p̄ primū tollebat pt̄as cōferendi b̄ficiū ei ad quē
ordinario iure spectabat. p̄ sc̄dm minuit cultus diuin⁹ et
non defervens ecclēsie recipit stipendiū. bene ergo am
biciosa et restringenda sunt talia indulta. s. e. li. de p̄ben.
q̄ quis. i. qđ non est in decre. cū tibi.

o. Propterea. sic. s. de elec. c. officij. s. e. li. de Rep̄. statu
tum. h̄. insup. de iub. mulieres. et de renū. c. i. sic et affecta
ta tutela immunitatē nō p̄bz. L. de hīs q̄ sp̄. mu. sube. i.
p. Continue. ciuili mō intelligendū est verbuz .i. et. iij.
. s̄. de fuit. sive. de p̄se. di. v. nunq̄. sicut et seruitus d̄r. cō
tinua et aqua quotidiana. ff. de seruit. orba. p̄di. l. foranē.
. ff. de aq̄ co. et esti. l. i. q̄. p̄ aut̄. et fluvius dicit continuus
q̄ qñc̄ exarescit. ff.

de flui. i. i. xiiii.

q. Luis. s. de cle.
non resi. ex pre. et si
egrotaret seruire in
telligitur. ff. de sta.
libe. cum heres. h.
sticb. nec sumo ita
amare verbū quin
etiam p̄ suis p̄p̄is
interdū posset abes
se. ad hoc. s. e. li. de
p̄ben. p̄sent. i. i. i.
xiiii. sicut iudec̄ p̄
prōa negocia diſi
ferre p̄t̄ et dimitt̄
recām. ff. de iub. l.

D. si longius.
On est nouuz
ne aliquib⁹ specialiter enumeratis generalis clausula suā
sequatur que omnia p̄p̄bendat. ut. dix. di. p̄ totum. xxiij. q.
. v. de occidentis. s. de p̄ba. quoniā cōtra. s. e. li. de pecu
qui ad agendum. ff. ad. l. aquil. si seruū. h̄. inq̄ lex.
in si. L. de sacrosanc. ec. l. generali. Idec̄ pos̄ xiiii. s.
positas que fm suas materias iuris regulas comprehen
dunt ponit s̄ Reica generalis ad materias vniuersas
de regulis iuris. Si queratur quare in principio compilat
cla ḡnalis secutis postmodū sp̄eb⁹. ut. s. de p̄ba. cū xiiii. s.
se. de re. e. nō alie. de regula. cū xiiii. s. e. ff. d. fui. cū xiiii. s.
se. Posset dari coloratiua responsio. q̄ que vltimo dicim
tur melius memorie commendantur. de conse. di. iij. liqui
dere cōius non sumi ex regula s̄ regula ex iure. si enī a p̄in
cipio posita fuisset forsitan crederet alios q̄ ius seques re
gulas ex regula sumeret. in fine igitur pontur ut appareat
ex iure quod p̄cessit regulas sumi. ff. e. l. i. Dicendum est
et quod sit eius officium. et que ip̄o sit p̄t̄as. H̄cō vidēdū
be iuris regule singulariter et clare eas p̄sc̄q̄ndo videbi
mus. Circa primū regula fm grāmaticos ēm̄tōz siliū
collectio. Lex autem describit regula eam esse que rem que
est breuiter enarrat. ff. e. l. i. Dicitur autem regula que rem que
git vel normam recte viuēdi p̄bet. et ab hac regula que de
norma recte viuēdi dicit regularis. dicitur etiam regula que de
eo q̄ recte ducit nec aliorū trahit. quasi a rega vel regula
uit scriptor modum recte scribēdi. securor modum recte se
candi. et sic de singulis. ita per has regulas modum recte se
iudicandi cognoscimus. ad hoc. iij. di. regula. Est autem
regula latine idem quod canon grece. iij. di. ca. canon. Et
dicitur regula proprie qualiter regulariter vera. quamvis pa
uerunt opinione que notantur. ff. e. l. i. et facit quod no
iij. di. regula. Subtilitatibus tamē circa hoc omissis bre
viter et grossō mō sic dico q̄ quo ad p̄t̄am xboꝝ q̄ in ea

pserunt vniuersaliter vel saltē in definite affirmādo vñ ne
gādo pphendit exceptōes, alias nō diceret exceptio, sicut
si dicere omnis homo currit excepto equo ticij. hec enī nō
est exceptio, qz equus non pphendebat sub illa ppositōne
omnis homo, sed si dicere omnis homo currit excepto tico
tunc ppxia est exceptio, qz ppositio oīs homo bñ pphende
bat ticiū. collitur ergo ticus vntute exceptōis quo ad ma
teriam de qua sit f
mo ut sc̄z dicat nō
currere, sic quo ad
iuris determinatio
nem exceptio nō cō
phendit sub regla
quia contraria ratō.
et plus est in exce
ptione p̄ regula. hoc
ergo opat exceptio
ut illib qd alias sub
vbi regule cōpre
hendebat ad deter
minatōne regule ex
ceptōis vntute tolla
tur. Constituit autē
regula ut, s. dicit p
vba qd sui natura
omnia pphendāt
.i. per signa vniuersalia affirmatiua que omnia cōphedunt.
.s. e. ti. omnis res. et. c. deslat. ff. e. l. omnis diffinitō. et. l.
omnes actiones. et. l. omnia sere. et. l. omnia queūqz. Itē
p̄ vba negatiua que vniuersaliter negādo exclūdit omnia.
ut. j. e. nemo p̄t. i. et. h. et. j. e. nullus. i. et. h. et. ff. e. l. nemo.
et. l. nullus. Item p̄ verba indefinita que simpliciter plata
equipollent vniuersalibus, tñ. dis. c. i. s. de pñl. qz circa.
.L. de here. ven. l. v. et ideo omnes regule paucis exceptis
tradunqz signa indefinita affirmatiua vel negatiua. ut. s.
.c. et. j. e. et. ff. e. ti. satis appetet. Officium autē regule ē plu
res similes casus simul iungere claus rationis. ut. ff. e. ti. l. i.
Quae sit pr̄as regule an sc̄z constituit ius de nouo. an anti
quum reciter dubitatur. Et videtur qz ius de nouo nunqz
constituit. qd iure et ipso facto pbat. Jure. ff. e. l. i. facto.
qz in octoginta octo regulis. j. e. positivis non est vna etiā solā
inuenire que ius de nouo constituit ut in psecutōe patebit
Ecōtra videt quia regula cathoniana de nouo statuit qz le
gata que sunt in utilia ratione legantis tantum. vel ratōne
legantis et legataris. vel legatus et eius a quo legatus est
p̄stantū. vel rōnerei tantū. vel mieta ratione rei legate et
psone legataris contractu qz non p̄stituant. etiā si causa
impedimenti remoueat. s. de reg. catbo. l. i. in prin. et. ff.
dele. i. l. cetera. h. i. ergo ipsa regula constituit ius de nouo.
ad hoc faciunt infinita iura in quibus papa iudicat ex
regulis. ut. s. de cōsti. c. i. j. de Rep. c. i. et. c. pastoralis. de ins
di. nouit. s. de fo. cōpe. si diligēti. de fi. instru. in dīcōs.
ad fi. et de presup. dudū. de excep. cū venerabilis. de regu.
ad aplícam. de pñang. et af. c. v. cum mille silibus. ex quibz
videtur qz ius sumat ex regula. Subtilit dixerūt doctores
qz tres species casuum est cōsiderare. Quidā sunt iam de
terminati. et in illis regula non constituit ius quia inue
nit iam p̄stitutū. Itē sunt quidā excepti a legis determina
tōe. et in illis similē regula nō cōstinet ius qz nō claudūt
sub regule determinatōe. Quidā sunt in quibus est eadē
eq̄as qz est in casibus a iure determinatis nec tñ rep̄iuntur
in iure positi. et in illis regula facit ius p̄pter idem p̄titatē
tōis nō patētis ius silū casuū cē diversū. Agit̄ dici possz
qz aut p̄stitutio iuris p̄edit traditōnem regule et regula
de iure iā p̄stituto quasi materia regula p̄ducit. et

tunc p̄pric habet locū distincio p̄dictorū casū. ut videlicz
in iā iuris determinatis et exceptis nō faciat ius. in non deter
minatis in quibus est eadē vñius cōstituat. sed vñi nō est
iūs cōstitutū ante regule dispositionē sed inueniē sola sim
plex et radicio regule tñc p̄p̄a regula est iūs vñiuris p̄stitutō
et nō ab alio sed a cōstitutē p̄edit. et ita p̄ intelligi p̄du
cta lex. j. d. e. reg. catbo. pbat. l. satis p̄antiqz regulas. s.

.c. ti. quas veritate
inspeca est inueniē
re p̄cessisse iuris tra
ditōnem. vides enī
p̄ maiori pte qz obi
sunt decre. alet. iij.
sunt prime in titulū
maxime post p̄cellia
antiqua. ut de Rep.
de renun. cū duab.
Rubricis se. de offi
ci. vica. cum duab.
Reclis se. d. h. i. que
vi metusue cāfi. cuz
duabus se. de do. i
ptu. cū duabus se.
et multis alijs. et enī
omnis regule. s. e. ti.
precesserunt alexā.

iij. excepta vi. que fuit lucij. iij. qui ip̄m secut̄ est ut ex crō
nica et decretalium ordinatione satis appetet. Si liget pri
ma regula. s. e. ti. exemplificetur s. decre. e. despon. h. tere
i. sc̄da p̄ decre. et si questiōes. de simo. tercia p̄ decre. d. vo
to. magne. et sic de singulis. dico qz regule ille dicta iura p̄
cesserāt. unde regularū dispositio nō potuit er ip̄is iuribz
sumi que nondū erant. imo potius videtur definatō ip̄o
rū iurū sc̄da p̄ regulas. ad l. faciūt oēs ille decre. sup̄ alle
gate in quibus papa pñnciat p̄ regulas. ego cū nō recedo
a verbis legis. et dico qz p̄ regulā nō statut̄ ius sed ex iure
sumitur regula alias nō video qz possit dici regula iuris.
sicut enim in regula ligni vel ferri necesse est illas materi
as p̄uenire lignum. s. vel ferrū ad hoc ut ex eis disponatur
regula sic in regula iuris necesse est ius qz est ibi materia
p̄uenisse. ad hoc ut regula possit inde disponi et tñc p̄pric
loquit̄ dīcōdo de regulis iuris. alias dicere debuissit dī iu
re regularū. et si dicat qz in casibus nō exp̄ssis a iure vñi
ra qz l. volūt. de Rep. inter celas. de translat. infēc orphalia.
ff. delegi. non pñt. cū si. Et si obiciatur de regula catbo.
dico qz nō p̄pric dī regula nec inter leges pñt. ff. e. ti. Et
si dicatur qz aliqz regule p̄cessisse videant̄ iuris expressam
traditionem. Dico qz ius quod est idē qz ratio. ut. i. di. con
suetudo. i. v. sana quippe. ab exordio rationabilis creatu
re precesserat. v. di. in prin. vel saltē dispositōne condens
tis regulā ius p̄cessit. videns enī formator regule sic esse
debere de iure qz in eius saltē mente sedebat formauit re
gula. Allegatur tñ regula. p̄ iure. nō tñ ex origine qz ex for
ma. et portio est eius causa. p̄ quo facit regula. habet enim
adversarius nece ostendere rōz quare in illo casu regula nō
loquit̄. et facit qz dicā. j. e. vtile. Ad secūm quo qz iūtē qd
sit ius. et unde dicat. et quō l. sumatur. dicendū est breui
ter qz ius est ars bonit̄ equi. ff. de iusti. et iure. in pris.
Et dī a iusticia ut ibi. et. s. dev. sig. ius autē quā summum
in rebus bonū ē colere. xij. q. iij. cū deuotissimā. Jus autē ē
generale nomen habens multas spēs. i. dis. ius generale.
cuius spēs diuidas et subdividas ut ibi p̄ totum. et. ff. et in
stitu. de iusti. et iure. p̄ totū. Sumit autē l. p̄ nō iure ca
nonico nō autē p̄ ciuili. ut pbat. j. e. in secunda regula qz